

Graški deželni odbor in podeljenje štipendij za zdravoslovce.

V poprejšnjih časih je zmirom pomanjkovalo zdravnikov v štajarski, in zato so prejšnji štajarski deželni stanovni ustanovili štipendije za zdravoslovce v štajarski rojene, ki so se morali zavezati do tega, da bodo kot zdravniki stanovali v štajarski, zvon, če bi drugje dobili cesarsko službo. Takim štipendistom se plačuje iz štajarske deželne blagajnice na leto 300 gold. v srebru, plačajo se jim zvon tega vsi rigorozi in še zvon tega 100 gold. za potovanje v deželo.

Takih štipendij je zdaj že več in bi se morali deliti po ustanovljenih pravilih naj boljšim študentom zdravoslovja. Stari štajarski deželni stanovni so se posebno iz početka precej držali tega pravila, in tako se je zgodilo, da so tudi neki Slovenci štajarski dobili te štipendije, ker so med njimi res bili kakor so še zdaj, neki prav izvrstni študenti. Zdaj pa, ko vlada naš vsegamočni štajarski deželni odbor, se pa ne gleda več tako natanko na taka pravila, in vlada pri tem samo protekcija, kakor se to zadost jasno vidi iz nekega dopisa, ki je pred kratkim bil poslan „Slov. Narodu“ iz Gradca, v katerem se namreč bere: „Letošno leto ste bili zopet podeljeni štipendiji (za zdravoslovce namreč). Eno je imel srečo dobiti zdravoslovec, ki je že popred figuriral v vsakem komiteju velikih plesov, ktera šarža kakor znano, ne pride dober kup. Ali kako bi bilo mogoče, da bi taki prosilec „skoz padel“, ki je z g. Paierhuber-om v zlahti. Drugo je dobil drug Nemeč, kteremu so že na gimnaziji sošolci iz visokega spoštovanja kakor pridnemu profesorju vrata odpirali, t. j. za norca imeli. Ali kako bi zopet zamogel tak prosilec „skoz pasti“, kteri zna tako lepo prositi in predstavljati se? Saj se pa tudi ni mogel deželni odbor ustavljati prošnji grofinje N., predstojnice usmiljenih sester, ktera je hodila moledovat zanj. — Če je temu res tako kar celo vrjamo, se ni čuditi, če najboljši slovenski študenti zdravoslovja ne dobijo takih štipendij, ker reveži nimajo tako visokih faktorjev. Sledi pa iz tega, da je sila potrebno, da štajarski slovenski narod, ki tako mnogo plačuje v deželno blagajnico, s vsemi močmi, ktere postava dopušča, dela do tega, da bo imel prihodnjič naj manj enega zastopnika v deželnem odboru — po razmeri bi morali imeti dva — ki bi gotovo v takih zadevah mnogo koristil slovenskim študentom in še morebiti tudi v mnogih drugih zadevah sploh Slovincem štajarskim. Potrebno je zato pri prihodnjih volitvah gledati tudi na takega poslanca, ki se bo mogel spraviti v deželni odbor.

Dr. Waser in njegovo prestavljenje.

Slovenci imajo pri vsaki premembi vlade to nesrečo, da morajo pobrati take osebnosti, ki so politično propale, in ktere vlada riva od centra na periferijo, samo da se takih oseb otrese. Take napake je napravila vlada pod Belkredijem, posebno kar se tiče Slovencev, ko je osrečila štajarsko s policijskim ministrom Meesery-tom, Kranjsko pa z odredbeni dogospodarjenih absolutistov in centralistov, namreč z Bachom, Auerspergom itd., in zato je iz tega neogibno slediti moralo, da je slovenski narod samo nezaupljivo proti prišel.

Tako politično breztačnost — naj manj rečeno — je tudi storila vlada Potočky-ja, ko je taki iz početka svojega delovanja imenovala dr. Jožefa Waser-ja, sekcijonskega šefa v ministerstvu pravosodja, za drugega predsednika štajarsko-kranjsko-koroške višje deželne sodnje v Gradcu. Waserjevo ime je v politiki dovolj poznano, in po pravici sovraženo posebno od Slovencev, ktere je on v graškem deželnem zboru večkrat in na grozovit način sramotil, — njega se bojijo tudi oni, ki so z njim enakega stanu, zaradi znane njegove enostranosti, prirojene hudobe in v političnem boju strank izrejene brezozirnosti proti vsemu, kar se ne uklanja krivemu bogu „ustavoveren“. Sicer je principijelno pri vladi, ki je odstopila, vladal nepotizem — razdajanje uradov med zlahto — to je sicer značajnost take izključivo-stranske vlade, kakor je bila prejšnja. V južnih deželah vendar, v kterih je bil upljiv dr. Waser-ja v administrativnih opravilih pravosodja močen, da, celo neomejen je nepotizem dosegel že mejo dopuščenega. Z mirno vestjo morem klicati na svedočbo odstopljeno vlado, da v onih deželah, v kterih sta-

nujejo Slovenci, noben uradnik ni dobil službe, kterega ni priporočal dr. Waser brez ozira na predlog prve, druge in celo tretje inštancije, na predlog namreč poročevalca v ministerstvu pravosodja samega, če poročevalec in dr. Waser ni bila ena in ona ista oseba.

Ravno tako bode tudi vse uradništvo lahko svedočilo, da v onem času, dokler je še on imel popolni upljiv, že noben uradnik za naprej ni imel upanja dobiti višje službe, ki ni bil tako srečen spadati med njegove ljubljence. Tako se je pripetiti moralo, da so se med tistimi, ki so prišli v višje službe, nahajali tudi mnogi brez poklica, in da se je pri vsakem podeljenju višje službe čul pravičen razsod med uradniki: spet eno ničlo več! — To protegiranje svojih ljubljencev je dr. Waser s tako doslednostjo izpeljeval, da so uradniki, ki so vse te razmere natanko poznali, že vsikdar za naprej gotovo znali, kdo bode to ali ono službo dobil, in kteri ljubljencev dr. Waser-ja še mora kako višjo službo dobiti; vse eno, ali je ta bil pri kaki inštanciji za to službo zaznamovan ali ne, in če ni upal sam za tako službo prositi, je bil pred delitvijo službe poprašan, ali ne bi morebiti hotel v tej službi vladi svoje izvrstne moči dati, ali morebiti drugemu na ta način prostor napraviti, kteremu so po tem spet njegovo službo dali. Da so se pri takih razmerah morali mnogi spački roditi, se ni čuditi! Tako piše o tej stvari neki rodoljub iz Ljubljane v „Politiki“.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Načini, po kterih se drevesa cepijo.

1. Z nakladom ali pilepljenjem.

Ako sta cepič in divjak jednake debelosti, se odreže divjak, kder je lepo gladek blizo ped nad zemljo, in sicer od spodaj gor en palec dolgo; po tem zlahni cep ravno tako, da imata oba gladke, visoke in široke rane. Ko se vkup deneta, mora pri obeh biti les na lesu in koža na koži, da se nič rane ne vidi. Če je cepiča rana manjša, to je, če cepič ni tako debel kakor je divjako deblo, tudi velja, naj se le na eni strani koža na kožo prileže. Potem se cepič pazljivo, da se ne premakne, divjaku s poveščenim trakom poveže in dobro zategne, da se cep z deblom dobro zveže in sprime; sedaj se rana zgoraj na cepiču, ki se je prikrajšal, da ima samo dva ali tri popke in rana na divjaku s cepivnim voskom zamažete.

Tudi s poveščenim popirjem je koristno povezati, tak trak sam od sebe počí, ko cepič čvrsto raste, a platnenega pa je treba odvit, da se ne zajé. Inače je tudi povešeno lipovo liče dobro. Nepoveščen povoj ne velja, ker rane mokrte ne obvarje, se sčasoma potegne in cep odstopi.

Traki naj so kakošni koli, se tako poveščijo: Drevni vosek se v kaki posodi razpusti, trak potegne po vosku, ki se z dvema prstoma na koncu drži, z dvema prstoma pa druge roke se vosek spet odrigne, da trak malo masten ostane. Takih trakov se lahko mnogo napravi naenkrat, da so pri rokah. Z nakladom cepiti je najboljšo med vsem cepljenjem, posebno če sta deblo in cep enake debelosti, ker za pol leta rane že poznati ni, tako hitro zaceli; pa tudi najraje se prime. Vsako plemo sadnega drevja se da tako cepiti, če je le divjak tako debel, kakor je gosje pero, že velja. Cepi se lahko od zadnjega meseca oktobra skozi celo zimo do sredi sušca. Še celo korenine pri presajanju divjakov odrezane se dajo tako pocepiti, posaditi in lepo rastejo. Tudi vinske trte v zemlji ali nad zemljo je dobro tako cepiti.

2. Cepljenje s popkom.

S popkom se cepi, če se surov popek iz zlahne mladike vzame in v divjak tako vtisne, da se z njim zraste in zlahno mladiko požene v lepo drevo.

Popek se izreže od zlahne mladike lepo in gladko tako, da bo zgoraj in zdolaj in okoli njega kože, lesa pa zraven ko naj manj se držalo, če ima list, se mu ga pol odreže. Po tem se vrže v divjakovo kožo, nizoko pri tleh, kder je lepa, gladka koža, ranica, kakor jo popek potrebuje, po dolgem na deblu in poprek tako, ter se za toliko odluši, da se vsa platica s popkom pod kožo divjaku spravi, in zadnjič s